

EDUSKUNNAN LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNALLE

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 2/2021 vp: valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (digipalvelusäädös)

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry (jälj. Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta lausua digipalvelusäädöstä koskevasta U-kirjelmästä ja esittää seuraavat huomiot:

Kuluttajaliitto pitää digipalvelusäädöstä ehdottoman tärkeänä kuluttajansuojan parantamiseksi ja puuttumiseksi laittomaan sisältöön erilaisissa digipalveluissa. Digipalvelut ovat usein rajat ylittäviä ja siksi niitä koskevan sääntelyn tulee kunnianhimoisesti tavoitella yhtäläistä ja korkeaa kuluttajansuojaa unionin tasolla. Kuluttajaliitto toivoo, että Suomi edistäisi jatkovalmisteluissa mahdollisimman korkean kuluttajansuojan tason toteutumista, ja varmistaisi että nyt esitettyjä kuluttajien oikeuksien parannuksia ei heikennettäisi jatkovalmistelussa.

Kuluttajat ovat kokeneet vaikeaksi digialustoihin ja muihin palveluihin yhteydensaamisen ongelmatilanteissa, kun soveltuvia yhteystietoja ei ole ollut tarjolla. Samaan asiaan ovat kiinnittäneet huomiota myös muut eurooppalaiset kuluttajajärjestöt niiden yrittäessä antaa palautetta alustoille havaitsemistaan haitallisista tai laittomista sisällöistä. On erinomaista, että EU:ssa valmisteilla olevat säädökset tulevat puuttumaan myös digitaalisen mainonnan avoimuuteen ja itseäsuosivaan markkinointiin.

Kuluttajaliitto pitää tärkeänä erilaisten vapaaehtoisten menettelytapojen ja standardien kehittämistä etenkin silloin, kun ne kannustavat niitä elinkeinoharjoittajia, jotka muuten eivät välttämättä olisi sääntelyn piirissä, ottamaan käyttöön digipalvelusäännöksen mukaisia kuluttajansuojaa parantavia käytäntöjä. Kuluttajaliitto kuitenkin näkee, että sääntelyä ei voida jättää vapaaehtoisten menettelytapojen ja standardien varaan vaan huolellisuusvelvoitteen täyttämistä on säädettävä tarkemmin myös pakottavalla lainsäädännöllä.

Kuluttajaliitto pitää tärkeänä sitä, että ehdotettu sääntely ulottuu myös unionin ulkopuolelle sijoittuneiden toimijoiden toimintaan silloin, kun ne tarjoavat palveluitaan unionin kansalaisille. Kuluttajat ostavat yhä enenevässä määrin kulutustavaroita ulkomaisista verkkokaupoista ja useissa selvityksissä on havaittu merkittäviä kuluttajansuojan ja tuoteturvallisuuden puutteita näissä tavaroissa. Yhdenmukainen, korkea suojan taso lisäävät kuluttajien luottamusta markkinoiden toimintaan.

Kuluttajaliitto pitää tärkeänä sitä, että säännösten rikkomisen seuraamukset ovat riittävän tehokkaita. Viranomaisilla tulee olla toimivat ja tehokkaat keinot puuttua lainvastaiseen toimintaan. Jatkovalmistelussa tulee tarkentaa edustajakanteen ja digipalvelusäännöksen yhteyttä. Selvää kuitenkin on, että osalla digipalvelun säännöksillä on suora vaikutus kuluttajien oikeuksiin ja nämä tulisivat sisällyttää edustajakanteen soveltamisalaan. Sitä, mitkä artiklat luovat kuluttajille oikeuksia tulisi tarkastella kuluttajan suojaa edistävästi ja riittävän laajasti.

On erinomaista, että valtioneuvosto kannattaa kuluttajien aseman vahvistamista. Yleisestikin valmistelussa tulisi huomioida mahdollisuuksien mukaan vielä kuluttajanäkökulma tarkemmin. Kuluttajaliitto esittää, että

kuluttajien aseman vahvistaminen ja kuluttajansuojan korkean tason varmistaminen tulisi saada etusija silloin kuin nämä joudutaan laittamaan vastakkain esimerkiksi elinkeinovapauden rajojen arvioinnin kanssa.

Ottaen huomioon asian tärkeyden sääntely tulisi saattaa voimaan niin pian kuin se on hyvän lainvalmistelun vaatimukset huomioon ottaen mahdollista.

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry

Tiina Vyyryläinen
vaikuttamistyön päällikkö, OTK

Emmi Meriranta
lakimies, OTM